

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN, BEZITSVORMING EN PUBLIEK-
B.V.D. RECHTSLIJK BEDRIJFSORGANISATIE.

No.: 402-901
Bijl.: 1 (3 blz.)

Betr.: Russische geneesheren voor Jaap BRANDENBURG.

's-Gravenhage,

~~Jaystraat 68~~

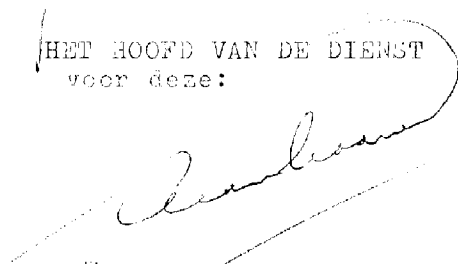
Stadhoudersplantsoen 25

PA 8749/18
22 MEI 1957

GEHEIM

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een rapport aan te
bieden betreffende het bezoek van Russische geneesheren voor
Jaap BRANDENBURG.

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze:

Mr. A. v. Maanen

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4,
te
's-GRAVENHAGE.

G E H E I M

RUSSISCHE GENEESHEREN VOOR JAAP BRANDENBURG.

In de nazomer van 1956 werd bekend, dat Jacob BRANDENBURG, een der oudste top-figuren uit de CPN, lid van het dagelijks bestuur van de partij en lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, lijdende was aan een ernstige pleuritis. Reeds spoedig deed het gerucht de ronde, dat er voor BRANDENBURG geen uitzicht op herstel meer bestond.

Enkele malen werd de zieke voor onderzoek in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam opgenomen, de laatste keer op 30 januari 1957.

Op 6 februari d.a.v. arriveerden in ons land twee Russische medici, t.w. Prof. Vladimir PCHENITCHNIKOV, geboren 1-6-97 te Kazan en Prof. Vladimir VASSILENKO, geboren 25-5-1897 te Kiew.

Eerstgenoemde is chirurg. Hij nam in september 1955 deel aan het internationale medische congres te Den Haag.

Prof. VASSILENKO is een van de doktoren, gearresteerd in het kader van het "dokterscomplot", dat er door Stalin - kort voor zijn overlijden in maart 1953 - van beschuldigd werd, door zgn. medische ingrepen vooraanstaande Sowjet-figuren uit de weg te hebben geruimd.

Na Stalin's dood werd VASSILENKO gerehabiliteerd. Hij behoort thans weer tot de medische staf van het Kremlin. In die kwaliteit ondertekende hij de overlijdensakten van verschillende communistische figuren van internationale bekendheid.

Bij hun aankomst op Schiphol werden de Sowjet-medici ontvangen door de 1e secretaris van de Russische Ambassade Boris N. ZJOERAWLEW en de secretaris van de Vereniging "Nederland-USSR" Wim HULST. HULST heeft zich gedurende het verblijf hier te lande van de beide Russen, die op 19 februari weer vertrokken, vaak in hun gezelschap opgehouden en hen hier en daar geïntroduceerd. Zoals o.m. uit een aan het ANP verstrekt communiqué gebleken is, heeft de vereniging "Nederland-USSR" haar bemiddeling verleend bij de overkomst van de medici. Dit is gebeurd op aandrang van enkele vooraanstaanden uit de partijleiding o.w. Paul de GROOT.

Als tolk was veelal aan de Russische geneesheren toegevoegd Mascha MEWE-HOMENKO, een vrouw van Russische origine, die met een Nederlander gehuwd is. Hoewel beide heren enigszins met de Duitse

G E H E I M

taal op de hoogte waren en Prof. VASSILENKO bovendien enige kennis van het Engels en Frans bezat, beheerste geen van beiden één van deze talen zodanig, dat zij zich er behoorlijk verstaanbaar in konden maken.

De professoren hebben BRANDENBURG, die voor hun aankomst weer vanuit het ziekenhuis naar zijn woning was overgebracht, verschillende malen onderzocht. Ook hebben zij consulten gehouden met de doktoren, die BRANDENBURG in het ziekenhuis behandeld hebben en met diens huisarts, de bekende communist Benjamin S. POLAK.

Op 15 februari 1957 is betrokkene op advies van de Russische geneesheren overgebracht naar een ziekenhuis in Oost-Berlijn. Met hem reisden mee zijn vrouw W. BRANDENBURG- v.d. MEYDEN, de bekende communiste Nora van BERGEN-Diamant, die als verpleegster tijdens de Spaanse burgeroorlog aan republikeinse zijde dienst deed en de arts Jacques HOEKSTRA, een broer van het lid van het dagelijks bestuur van de CPN, Henk HOEKSTRA, POLAK, tegen wiens advies in het transport heeft plaats gevonden, bevond zich toen in Parijs. Ook medici van het Wilhelmina Gasthuis moeten zich slechts node bij de overbrenging hebben neergelegd.

De behandeling in het Oost-Berlijnse ziekenhuis blijkt aanvankelijk niet vlot te zijn verlopen. Dit was een gevolg van het feit, dat medische gegevens over BRANDENBURG's ziektegeval niet waren meegekomen. BRANDENBURG moest daardoor weer geheel opnieuw onderzocht worden.

Op 4 maart is BRANDENBURG, die zijn einde voelde naderen, op eigen verzoek weer overgebracht naar Amsterdam, alwaar hij op 7 maart in zijn woning is overleden. Op de terugreis werd hij begeleid door o.a. B. POLAK, die naar Berlijn was gereisd om te zien hoe het met de patient ging, en de voorzitter van de CPN, Gerben WAGENAAR, die op 26 februari naar Berlijn vertrokken was.

Tijdens zijn verblijf te Berlijn heeft BRANDENBURG ook bezoek gehad van het lid van het dagelijks bestuur van de CPN, Rinus HAKS en de partijbestuurder tevens EVC-secretaris Bertus BRANDSEN. Laatstgenoemde zou dit bezoek op nadrukkelijk verzoek van BRANDENBURG hebben gebracht.

Bij geruchte werd vernomen, dat De GROOT c.s. nog overwogen hebben een deputatie naar Berlijn te zenden teneinde te trachten

- BRANDENBURG -

G E H E I M

BRANDENBURG over te halen in Berlijn te blijven. Of aan dit plan uitvoering is gegeven, is niet bekend.

Naar verluidt is de overbrenging van BRANDENBURG naar Oost-Berlijn doorgedreven door Paul de GROOT, met assistentie van enkele van zijn jongere beschermelingen, leden van het dagelijks bestuur van de partij. Een en ander zou niet de goedkeuring hebben gehad van Gerben WAGENAAR, die het hopeloze van BRANDENBURG's toestand zou hebben ingezien. Deze zou de onderneming gekenschetst hebben als "politiek gesol met een stervende" en zijn misnoegen hierover niet voor Paul de GROOT verborgen hebben gehouden. Dit zou geleid hebben tot een verdere verkoeling van de betrekkingen tussen de algemeen secretaris en de voorzitter van de CPN.

Conclusie.

De Sowjet-Russische autoriteiten hebben in het geval BRANDENBURG op een in het oog vallende wijze bijzondere medische hulp en bijstand verleend ten behoeve van een getrouwe volgeling, en - in het Nederlandse partijverband - vooraanstaande communist. Tot nu toe leek een dergelijke behandeling slechts voorbehouden aan figuren van internationale allure en van grote betekenis voor het wereldcommunisme.

Aangenomen kan worden, dat de kosten van de overkomst naar Nederland van de twee Sowjet-professoren, benevens die van de overbrenging van BRANDENBURG naar Berlijn geheel ten laste van de Sowjet-Unie zijn gekomen.

mei 1957.